

Kåpor eller proppar?

Dagens jägare kommer troligen att höra betydligt bättre än sina föregångare på äldre dagar. En viktig förklaring är de aktiva hörselskydden. De finns både som kåpor och proppar. Båda är bra – men har för- och nackdelar.

TEXT & FOTO **ULF LINDROTH**

Aktiva hörselskydd innehåller mikrofoner, högtalare och elektronik som låter dig höra ljud mer eller mindre väl. De har samtidigt en funktion som klipper ljudåtergivningen vid kraftiga impulslyd. Vad gäller dämpning fungerar de alltså som vilka hörselskydd som helst.

Det finns två kategorier aktiva hörselskydd. Dels kåpor, dels proppar. Personligen började jag använda aktiva hörselskydd efter mönstringen, där jag fick veta att jag redan var bullerskadad av skytte.

Inledningsvis handlade det enbart om kåpor. Jag har genom åren använt de flesta modeller av aktiva hörselskydd för jägare från Peltor och Sordin. Många jakt dagar och otaliga kåpor.

Kåpor verkar ha blivit lite tåliga, men många dagar i blött väder kan fortfarande ställa till problem.

Under de senaste 14–15 åren har jag varvat kåpor med aktiva proppar av tre märken; Starkey, Soundscope

och norska Hörselslaben. Samtliga har varit formgjutna efter mina hörselgångar.

I den här duellen ställer vi aktiva kåpor och aktiva proppar mot varandra. Båda systemen är bra, men båda har för- och nackdelar. Antagligen passar det ena eller andra bättre för dig. Själv växlar jag mellan de olika systemen utifrån jaktform och väder.

Större skillnad

Min upplevelse är att de generella skillnaderna mellan kåpor och proppar är större om de kommer från olika tillverkare. Jag tycker att rätt ordning är att först fundera på valet mellan proppar och kåpor. I nästa steg undersöker du vilken modell som passar dig bäst.

Här försöker vi peka på generella för- och nackdelar med båda systemen. Du kommer att se att de landar ganska nära varandra i poäng. Både kåpor och proppar är bra lösningar för att skydda din hörsel, men de är inte likvärdiga ifråga om alla egenskaper. «

VAD ÄR BÄST I OLIKA JAKTSITUATIONER?

■ **I liggömslet:** Proppar. Gåsjägaren som legat i ett liggömsle och försökt följa cirklande gäsfloccar med huvudet under lockets ansiktsnät vet varför proppar är solklara vinnare här. Kåpor tar emot i gömslet och kan mycket väl falla av under en snabb huvudvridning.

■ **I regnväder:** Proppar. Varken proppar eller kåpor brukar vara ordentligt regnskyddade. Propparna är antagligen mindre tåliga, men det uppvägs med råge av att de kan bäras skyddade under huvudbonaden. Det viktigaste är att de enkelt kan kombineras med en rejäl regnhatt.

■ **I blåst:** Kåpor. Medhörande hörselskydd kan ge irriterande vindbrus. Generellt har kåpor en liten fördel

tack vare bättre mikrofonskydd. Propparna kan ha möjlighet att lägga in en hörselprofil som minskar vindbruset och är då jämförbara.

■ **På klövviltspasset:** Oavgjort. Skydden bör vara på hela tiden eftersom beredskapen ska vara relativt hög. Båda ger tillräckligt god riktningshörning och båda kan fås med medhörning så att de kan användas ihop med jaktradio. Proppar passar med alla

huvudbonader, men i torrt och kyligt väder, och då passen inte är alltför långa, kan kåpor faktiskt vara ganska behagliga som öronvärmare. Har du både proppar och kåpor kommer du antagligen att låta vädret avgöra valet från dag till dag.

■ **På smygjakt:** Kåpor. Smygjägaren bör undvika ljudförvrängningar som ger en felaktig bild av de egna stegljuden. Många gånger är skottlägena

K	KÅPOR vs PROPPAR	P
4	<p>Snabb hantering I många jaktsituationer är det skönt att ta av och på hörselskydden. Det går förstås bra med såväl kåpor som proppar, men här är kåpor avgjort snabbare. Särskilt tydlig blir skillnaden om skydden måste på snabbt igen.</p>	2
3	<p>Ljudkvalitet Varken kåpor eller proppar ger fullt verklighetstrogen ljudåtergivning. Frasande ljud förstärks och vindbrus är besvärande. Vissa proppar kan fås med valmöjlighet mellan olika ljudprofiler, vilket är en fördel. Kåpor är i sin tur lite bättre i vind.</p>	3
3	<p>Riktningshörning Ovana användare av aktiva hörselskydd brukar ha svårt att uppfatta riktningen till ett ljud. Personligen tycker jag att det är lite lättare att uppfatta riktning med korrekt volymjusterade aktiva proppar. Tänk på att proppar volymregleras individuellt och detta kräver noggrannhet.</p>	4
2	<p>Komfort Kåpor kan vara sköna i kallt väder, men känns svettiga vid rörlig jakt och i varmt väder. De är skrymmande. Propparna kan vara nästan omärkliga och kan kombineras med alla huvudbonader. När man är förkyld kan hörselgången svälla lite och propparna bli obekväma.</p>	4
4	<p>Dämpning Efter en dags intensivt skytte på bana bedömer jag att propparna dämpar lite sämre än de bästa skyttekåporerna. Samtidigt kan dämpningen bli sämre om kåpor sitter dåligt. För verkligt bra dämpning är aktiva kåpor plus vanliga passiva hörselproppar bäst.</p>	3
4	<p>Batteriliv Aktiva hörselkåpor drivs oftast med AA- eller AAA-batterier. De aktiva hörselproppar jag använt har alla drivits med hörapparatsbatterier nr 13. Hörapparatsbatterierna har mycket kortare livslängd och förbrukas långsamt även om propparna inte används.</p>	2
20	Slutbetyg	18

lugna. Att inte ha de aktiva hörselskydden på utan bara sätta på dem då det hettar till är mest praktiskt och då är kåpor det naturliga valet.

■ **Vid jakt med stående fågelhund:** Proppar. Den som jagar på fält eller fjäll och bara skjuter i kontrollerade situationer kan ha ett par kåpor tillhands och sätta på dem då hunden står, så där är valet öppet. Personligen trivs jag med proppar även i de situationerna,

bara för att det är smidigt. Men den som jagar i skog och kan få snabba och överraskande lägen vill troligen ha skydden på hela tiden. Eftersom det kan bli svettiga vandringar är propparna generellt betydligt behagligare under sådan jakt.

■ **På skjutbanan:** Kåpor. De bäst dämpande skydden återfinns säkerligen bland de tyngre kåporerna. Lättare kåpor kan med fördel kombineras med

vanliga enkla hörselproppar. Kåpor har alltså förutsättningar att skydda hörseln bäst när det handlar om mångdskytte.

■ **För hundföraren på klövviltjakt:** Oavgjort. Den som vill bära skydden oavbrutet föredrar troligen proppar. Den som vill höra sina egna steg vid försiktiga ansmygningar har troligen hellre kåpor tillhands och tar på dem i sista ögonblicket. Men de flesta hund-

förare torde välja att enbart använda ljuddämpare på vapnet.

■ **I fågelgömslet:** Proppar. Under varma duvjaktsdagar är proppar svalare och behagligare och en kall dag i sjöfågelskären är de lättare att kombinera för jakt med en varm stänk- och regnskyddad huvudbonad.

